

Vera könyve

regényrészlet

A barátnők a múzeum előtt ülnek, kötelező látogatáson voltak, megnézték az osztállyal a földből kikapart dolgokat, meg az anyagos szobrokat. De az iskolába, szerencsére, már nem kell visszamenni.

Sári anyukája késik, ha nem a Vera mamája jön értük, akkor mindig várni kell. A Sári anyukájának mindig nagyon sok dolga van, és mindenhová csak beesik, ő mondja így, és azt is mondja, hogy de őrá egyszerűen nem lehet haragudni, de ez nem igaz, mert ők szoktak rá haragudni, mégpedig azért, mert nem lehet tudni, hogy csak késik, vagy egyáltalán nem jön.

Sári azért nyugodtabb, a szökőkút felé néz, ott lökdösik egymást a fiúk, néhány ötödikes is van köztük, csak egy év különbség, és mégis, azok egészen mások. Vera csak egy pillanatra nézi őket, meg Sárit, hogy vajon melyik fiút bámulja ennyire, aztán újra elmerül a gondolataiban, és egyre jobban izgul. Nagyon utálja ezt a szomorú-izgulást. Ilyenkor jóvátehetetlenül rossz dolgok jutnak az eszébe. Évek múlva tudja meg, hogy más is érez ilyet, és hogy ennek neve is van, de az alsó tagozat végén, a negyedik osztály szeptemberében még így hívja magában, sőt, évek múlva is, amikor rátör, gyakran így nevezi, abban reménykedve, hogy becézgetéssel talán sikerül enyhíteni rajta.

Se Sári, sem a késő anyukája nem értené, Vera miért szorong. És ő sem tudja, honnan jön a szomorú-izgulás, hiszen szinte illegeti magát az ősz, csiklandozza a teret a szeptemberi nap, és a Tisza csobogását is hallani, pontosabban nem a folyóét, biztosan a Szőke Tisza úszóházából hallani a pacskolást, persze lehet, hogy azt is csak Vera képzelet, de a hajók bizonyosan kürtölnek a folyón, és a gáton biciklik szaladnak, valaki hosszan csönget, és nevetnek, a szökőkút vízalagutat rajzol a medence közepére.

Sári kihúzza a haját a kardigán alól, nagyon hosszú és szép a foncsikja, de Sárinak nem szabad így mondani, mert szerinte olyan szó nincsen. Pedig Verának mindig így mondja a mamája, akkor pedig van. Vera mamája, amikor kislány volt, messzire lakott, a hegyekben, ezért is látják olyan ritkán a Pénzes nagyit meg a Pénzes tatát, pedig ők még élnek, nem úgy, mint a papa szülei, csak messze vannak, egész napot kell vonatozni, hajnaltól késő estig, kétszer is át kell szállni, mire odaérnek, és a papa nem szeret ilyen sokat vonatozni. A Trabant autó, meg hiába is ígéreti, nem jön meg soha.

Sári most ki is engedi a haját, és hangosan, erőltetetten nevet. Mindig, ha az egyik fiú megmozdul. A fiúk elég távol vannak, de így is ki lehet találni, hogy Sári Lehoczky Jozefet figyeli. Vera nem szereti azt a fiút, mert verekedős, ha valaki azt mondja neki, Józsi, megüti. De legalábbis nekiesik, ha nagyobb fiú, akkor

is, ezért inkább a nagyobbak sem nagyon mondják, hiába, hogy Jozef ötödikes. Pulykaméreg van benne. A papa mondja így, pulykaméreg, a papa jól ismeri a Lehoczky Jozef apukáját, aki viccesen beszél magyarul, és a papa azt is mondja mindig, hogy nem csoda, hogy verekedős a fia, az apja is forrófejű. Egyszer a karmesterhez vágta a trombitáját, ami nagy baj volt, mert a Jozef apukája a katonazenekarban trombitál, és a papa azt mondta, ilyen engedetlenséget még nem is látott a seregben.

Sári dobálja a haját és egyfolytában Jozefet nézi. Vera undort és fáradtságot érez, mit kell itt mutogatnia, illegetnie magát, Jozef csúnya is, verekedős is, vörös a haja és göndör, meg krumpli orra van. Az igaz, hogy magasabb, mint a többiek, olyan magas, mintha hatodikos, sőt, inkább hetedikos lenne, de az még semmit sem jelent. Attól csupa szeplő az orra, és még az orra környéke is, és mindig izzadságszaga van a sok rohangálástól. Vera arra gondol, hogy rászól Sárira, hagyja már abba ezt a majomkodást, most egészen olyan, mint az anyukája, amikor vendégségben vannak. A Sári anyukája olyankor mindig teszi magát, de Sári apukája szerint ez szakmai ártalom, „a tanárok meg mindenütt hangosan beszélnek”, mondja ilyenkor a Sári anyukája, és sokkal hangosabban beszél és nevet, mint a tanárok. De hát színésznő, ezt is ő mondja mindig, és ha közönsége van, szerepel.

Verának most jut eszébe, hogy a Sári anyukájának már régen itt kellene lennie, olyan nagyon régóta ülnek már a múzeum előtt. Feláll, oldalra megy a lépcsőn, és ahogy meglátja a színházat, az is eszébe jut, hogy Sári néninek csak át kellene sétálnia az úton, és még sincs itt. Arra gondol, hogy hazamegy egyedül, nem nagy dolog, csak kimegy a posta elé, felszáll a villamosra, arra, amelyik nem a park felé megy, ennyi az egész, meg fogja ismerni a megállót, és lám, azt is tudja, melyik irányba kell menni, semmi gond nem lenne, csak az, hogy akkor nagyon mérges lenne a mamája. És emiatt meg a Sári anyukája is. A mérgeesség miatt várni kell.

Vera megunja a fiúkat nézni, csak kergetik egymást, unalmas, egyedül akkor történik valami, ha Jozef kap el valakit, az más, mert ő megpróbálja belenyomni a másik fejét a szökőkút vizébe, és legtöbbször sikerül is neki, olyankor a lányok sikítanak, Sári sikít a lehangosabban, a fiúk meg huhognak. Csak az a fiú nem huhog, amelyiknek vizes lesz a haja. Az a fiú vagy sír, vagy úgy tesz, mintha mit sem számítana az egész, rángatja a vállát, toporog, de a fiúk nem jó színészek, még mosolyogni sem tudnak, inkább lefelé görbül a szájuk, ahogy vizes fejjel álldogálnak a szökőkút medencéje mellett. Pedig azt a legkönnyebb, mosolyogni még Vera is tud, még akkor is, ha rátör a szomorú-izgulás, mosolyogni muszáj, különben a tanító néni is, meg a mama is kérdezgetni fogja, hogy mi a baj. Az meg mindennél rosszabb, mert nem hagyják abba, amíg ki nem talál valamit.

Most már biztos, hogy Sári anyukája megfeledkezett róluk. Ennyit nem szokott késni, gondolja Vera, és hirtelen nem is tudja, mit szoktak ilyenkor csinálni. Aztán rájön, hogy azért nem, mert általában az iskolában vannak, és ha Sári nénit hiába várják, Etelka néni telefonál neki a tanáriból. Vagy a színházat hívja, vagy hazaszól Julika néninek, az ő mamájának, mert náluk van telefon. Igaz, gyakran foglalt, és olyankor a papa dühös, mert ha vészhelyzet lenne, és őt a seregből ugrasztanák, akkor nem tudnák elérni, és az a vonal katonai készenléti, még ha osztott is, és nem arra való, hogy a szomszéd csacsogjon az akárkijével. Vera

ugyan nem emlékszik rá, hogy valaha is lett volna vészhelyzet, és ő sokkal inkább a szomszédot irigyli, mert neki van rokona vagy barátja, akivel csacsogni lehet, ők meg nem szoktak telefonozni soha senkivel.

Sári elindul a fiúk felé, Vera utána szól, hogy ő bemegy a színházba. Úgy emlékszik, oldalt van a művészbejáró, ahol napközben is be lehet menni, bár azt most hirtelen nem tudja, hogy melyik oldalon. Majd körbejárja. A portán, az üvegalitkában mindig ül valaki, egy bácsi vagy egy néni, aki majd előkeríti Sári anyukáját. Sári meg sem hallja, mit mond, vagy úgy tesz, mintha nem hallaná, mert egy kicsit megrándul az arca, és ezt Vera kiszúrja. Majdnem utána szól még egyszer, de aztán inkább hallgat. Ha Sári ilyen undok, neki inkább nincs is kedve vele lenni. Majd elmegy egyedül, riszálja csak magát a barátnője Lehoczky Jozef előtt, ha akarja, neki ehhez semmi kedve, és már éhes is, a mama túrógombócot ígért, cimetes-cukros tejföllel.

A múzeum felőli oldalon indul el, de valahogy most bonyolultabbnak látszik az egész, mint ahogy elképzelte. A park melletti járdán nagyon sok a biciklis, és sehol sem lát zebrát, ahol át lehetne menni, illetve mintha a park másik végében, a színház főbejáratával átellenben lenne egy, de az meg messze van. Ő azonnal át szeretne futni az úton, hogy a másik oldalon legyen. Úgy jobb lenne! Most meg már pisilnie is kell, lehet, hogy hiba volt elindulni, gondolja, ha még ott ülne a táskáján, akkor biztosan nem érezné, hogy vécére kell menni. Egyre több a biciklis, és a park egy részén, ahol sok földet kiástak, meg vörös téglafalak vannak a fák alatt, egészen összeszűkül a járda, ott csak a biciklisek mennek, nincs gyalogos egy se. Vera körülnéz, a gyalogosok a túloldalon vannak, neki is ott kellene lennie, vajon hogyan kerülnek oda, morfondírozik. A földhalom mellett sárga szalagokat feszített ki valaki, szinte világitanak.

Verának tetszik, ahogy a jelzőkarón túllógó szalaggal játszik a szél, olyan, mintha egy fürt kiszabadult volna a karó foncsikjából. Vera nagyon szereti, ha egy fürt kiszabadul onnan, és csiklandozza az arcát, csak azt nem szabad, hogy a mama észrevegye, mert akkor megint fészülködni kell. Nem elég visszatenni a fürtöt, kezdeni kell az egészet előlről, az meg hosszú és unalmas. Vera a sárga szalag táncát nézi, ha nagyon belekap a szél, kifújja az árnyékból, és olyankor csillog, mintha ékszer vagy nyaklánc lenne. Közelebb lép, meg akarja fogni a szalagot, most azt játssza, hogy ő a saját mamája, már beszél is a karóhoz.

„Enyje, kócbaba, gyere gyorsan!”

Már majdnem megérinti a szalagot, mosolyog, fel akarja tekerni, mert egyetlen szálát nem lehet befogni, nyújtja a kezét, amikor megcsúszik, álmában is ilyen a zuhanás, mintha a gyomra nem akarna vele jönni, ő lefelé megy, a hasa meg felfelé, elsötétül minden, földszag lesz, valami megüti a lábát, éles, erős fájdalom, sírni kell, nagyon fáj a bokája, és föld ment a hajába, meg a szemébe, és a föld még mindig hullik lefelé, Verából kiszakad a sírás, de csak nagyon rövid ideig, mintha egy macska vonyított volna fel, el is hallgat, mert a föld csak pereg lefelé, egyre jobban, és ez olyan félelmetes, hogy még sírni is elfelejt.

Fogalma sincs, mennyi ideig tart ez, a rövid sírás meg a csönd, de egyszerre megint zaj lesz, és ömlik be a gödörbe a föld. Vera sikít és segítségért kiált, becukja a szemét, és eltakarja az arcát, hogy nem menjen több por a szemébe, ezért csak az ismerős szagot érzi meg, izzadós fiúszag, az jut eszébe, hogy eddig azt hitte, min-

denki egyformán büdös, mert tornaórán, ha nem ők vannak a tornateremben, és csak a padok között hajlongnak Etelka néniével, akkor az óra végére mindenkinek egyformán savanyú szaga van, sajnos neki is, meg Sárinak is, amit nem ért, de valahogy így működik, szóval ez szalad át rajta, csak, mint egy sejtetem, és persze az is, hogy ez a szag nem az a szag, mert erről mindjárt tudja, hogy kié.

Megtörli a szemét, leereszti a kezét, és egészen óvatosan, mint hajmosáskor, amikor fél, hogy csípni fogja a sampon, megpróbálja kinyitni, közben megérzi a forró érintést a bokáján, ami semmihez sem hasonlít, se ahhoz, ahogy a papa, se ahhoz, ahogy a mama hozzáér, nagyon forró, és valamiért örületesen kalapálni kezd tőle a szíve, olyan gyorsan, mintha sokat futott volna, és nemcsak a kezén, de a hátán, a gerincén is végigfut a libabőr.

„Megütötted magad, Kicsilány?”

Ezt kérdezi egy hang, és Vera most nagyon szeretne így maradni, félig behunyt szemmel, annyira szeretné, ha soha nem mozdulna innen már semmi, és neki sem kellene kinyitnia a szemét, és ez lenne az örökké, de kinyílik a szeme. Lehoczky Jozef mosolyog rá, még mindig az ő bokáját fogja, és ahogy hozzáér, mintha kályha lenne a kezében, szinte éget, amikor megsimogatja.

„Nagyon fáj?”

Vera nem tud megszólalni, csak megrázza a fejét, egy fura gombóc lesz a torkában, olyan, mint a sírós gombóc, és mintha egy kicsit sírni is kellene, de közben olyan könnyű a keze és a hasa, a válla, mindene, hogy mindjárt kilebeg a gödörből.

„Gyere, Kicsilány!”, mondja Jozef, vagy az is lehet, hogy valaki más, mert ez a hang nem lehet az övé, annyira kedves, finom, bársonyos, hogy ez nem lehet a Lehoczky fiú. Jozef madárfészek fejében úgy ülnek a göröngyök, mintha tojások lennének, ezen nevetni kell, Vera kacagni kezd, Jozef egy pillanatig nézi, láthatóan nem érti, hirtelen min nevet a lány, de aztán ráragad.

„Kapaszkodj belém!”, mondja Jozef és megfordul.

Vera nem érti, hogyan kellene.

„Szorítsd meg a nyakam!”, magyarázza Jozef.

Vera arrébb mászik, feltérdel, és átöleli. Ahogy Jozef emelkedik, egy pillanatra összeér az arcuk, a bőrük, ahogy a fiú a hátára veszi, az egész testük egymáshoz simul, Vera olyan boldogságot és nyugalmat érez, mint még soha, és még valamit, amitől megint majdnem sírni kell, de hogy mi ez az érzés, ezt még magának, szavak nélkül sem tudná elmagyarázni, ezért inkább behunyja a szemét, és csak szorítja Jozef nyakát nagyon.

A fiú az ásatási gödör oldalához megy, ott közel sem olyan mély, és belógnak az ágak, meg tud kapaszkodni.

„Nem lesz semmi baj, Kicsilány!”, mondja.

Vera, ha lehet, még jobban hozzásimul, szinte belebújik, mintha kabát lenne, és közben arra gondol, hogy bárcsak itt maradnának ketten a gödörben.

Sárit nem is látja, csak hogy a nagy haját, a szőke loboncát csapkodja a szél, Vera nem tudja jobban felemelni a fejét, ahogy kimásztak a gödörből, hiába tiltakozott, Jozef felkapta, és ölben hozta tovább, lépked vele fel a múzeum lépcsőjén, ez már nem olyan jó érzés, mint amikor kapaszkodtak fel a gödörből, mert nem csak ketten vannak, és az ugyan jólesik, hogy a fiú szorítja, és ha hozzásimul, hallja, ahogy dobog a szíve, de Sári haja belobog a képbe, és ettől neki, ahogy

szokott, beleüt a hasába a szomorú-izgulás. Arra gondol, mindenki őket nézi, és ez bizonyára így is van, mert még a múzeumból is kijön a portás, egy kopasz, kövér bácsi, hogy mi történik itt.

„Mi baja van a kislánynak? Ki bántotta?“, kérdezi, és mikor meglátja, hogy csupa föld a hajuk, elrohan.

A többiek is odagyűlnek köréjük, az ötödikes fiúk, és aki még ott volt a negyedik osztályból, Vera a lábak erdején át látja, hogy Sári arrébb viszi a táskáját, leül, egyedül van, az arcába temeti a kezét. Vajon sír vagy fáradt? Jozef még mindig ott ül mellette, de nem szólnak, és Vera talán nem is nagyon értené, hogy mit mond, mert a többiek kiabálnak, a gödörről beszélnek, meg Jozefről, aki fel sem néz, egyfolytában őt figyeli, ez nagyon jólesik, az meg még inkább, hogy még akkor sem emeli fel a tekintetét, amikor egy másik ötödikes hősnek nevezi. Jozef akkor is csak őt bámulja, és ezen leginkább már nevetni kellene, mert a fiúnak csupa sár a haja és az arca.

„Úgy nézel ki, mint egy kéményseprő“, mondja Vera.

„Te is“, feleli a fiú.

Sári néni ekkor ér oda, még meg sem szólal, de Vera már tudja, hogy itt van, neki mindig megvan a belépője, ezt szokta mondani, és valahogy most tényleg úgy trappol fel a lépcsőn, hogy a többiek félreállnak. Vera nem is bánja, kicsivel több a levegő, kezdett felfordulni a gyomra, Sári néni megáll félúton, nem jön közelebb, hol őt nézi, hol meg a lányát. Mintha választani kellene közülük. Sári valamiért észre sem veszi, hogy megjött az anyukája, még mindig az arcába temeti a kezét.

„Mit gubbasztasz ott, te kis nyomorult!“, kiáltja a nő.

Egyszerre rekedt és éles a hangja, nagy zaj van a téren, és nem is volt olyan hangos ez a kiáltás, mégis mindenki megáll, még a fogócska is abbamarad a szökőkút túoldalán, émelyítő csönd lesz, Vera nagyon megrémül, de ugyanabban a pillanatban a hasa felől, a mélyből égető indulat, harag indul el.

Hogy beszél ez a nő ővele?!

Egy pillanat alatt annyira felforrósítja a harag, hogy már előre is dől, hogy kiáltson valamit, fogalma sincs, mit, csak üvöltsön, amikor meglátja Sárit. A lány felpattan, rohan az anyja felé, sír, rázkódik a válla.

„És még bögsz is, takarodj haza!“, kiabálja az anyukája.

Verának nyitva marad a szája, annyira meglepődik. Egy pillanatra, ösztönösen, visszahanyatlik a feje, nem érti, mi történik. Ezek szerint a nő nem hozzá beszélt. Sári magához szorítja a táskáját és a kardigánját, próbálja nagy ívben elkerülni az anyját, de nem elég ügyes, a nő utánakap, fejbeveri, Sárinak kiesik a táskája a kezéből, most már hangosan zokog, az anyukája odalép, ritmusosan emelkedik az ő válla is, de valamiért látszik rajta, hogy ő nem sír. Ijesztően hangosan csattan Sári arcán a pofon.

„Szégyellek!“, sziszegi a nő.

Sári felkapja a táskát és elrohan, az anyukája megfordul, és mintha egyetlen lépésre lenne csak szüksége ahhoz a jó pár méterhez, Vera mellett terem.

„Mi történt?“

Vera megrázza a fejét, nem akar ezzel a nővel az életében sem beszélni többet, Jozef felel, Vera nem figyel oda, csak azt hallja, hogy a fiú nagyon határozott,

Vera próbálja legyűrni magában az undort, közben jár az agya, pattognak a fejében a gondolatok. Egyszerűen nem érti, mi történt. Sári néni miért bántotta a lányát? Miért verte, alázta meg mindenki előtt? És bár ebben semmi logika nincs, Vera azt érzi, neki és Jozefnek köze van hozzá. Nem érti, hogyan, de tudja, hogy ez így van. Sári néni elindul, „tőlem”, mondja, és felemeli a kezét, aztán elvágat a lánya után.

„Jó lesz így?”, kérdezi Jozef.

Sári nem tudja, mit kérdezi a fiú, de annyira megkönnyebbül, hogy a nő elmegy, hogy ösztönösen megfogja a kezét.

„Köszönöm!”

Még a Híd előtt látni Sári néni alakját, amikor megérkezik a mentő. Vera nem érti, hogy kerültek ide, de rajta kívül senki sem lepődik meg. A doktor bácsi elzavarja a többieket, ő vizet kap, Jozefnek megtörlik az arcát, erre még emlékszik, utána összefolyik az egész, csak akkor riad fel a bambulásból, vagyis inkább félálomból, amikor a doktor bácsi olyan mélyre nyúl a torkába, hogy öklendeznie kell.

„Tartsd vissza!”, parancsolja a férfi, és nem veszi ki a pálcikát a szájából, sőt, még mélyebbre nyúl, lenyomja a nyelvét, Vera próbál szabadulni, de az ápoló szoroson fogja a fejét, jajgatni próbál, de nem jön ki hang a száján, és az orvos csak akkor hagyja abba, amikor már tényleg hánynia kell.

A mentőben csak a fehér ruhások maradnak és Jozef. A fiú az orvossal vitatkozik, Vera csodálja, ő nem merne így beszélni egy felnőttel. A doktor bácsi meg is haragszik.

„Ne feleselj velem”, kiáltja.

Jozef bólint, „pedig megígértem Sári néninek, hogy hazakísérlek”, mondja Verának, mire a felnőttek nevetni kezdenek, előbb csak az orvos, utána az ápoló és a sofőr is, rajtuk nevetnek, ezt Vera érzi, de nem bánja, nem fontos, nem törődik vele, mit gondolnak ezek az idegenek. Most nem.

Pedig a mama mindig azt mondja, hogy nagyon vigyázni kell rá, hogy mit gondolnak rólunk mások, és ezt inkább nem is kellene mondania, mert Verának így is elég fájdalmat és szomorú-izgulást okoz, hogy folyton azon rágódik, ki mit miért csinált az osztályban, és hogy lehet az, hogy miközben ő mindent megtesz ezért, van, aki nem szereti. Szóval, inkább az ellenkezőjét kellene mondania.

De ebben a pillanatban nincs baj, csak nézi Jozefet, és most olyan, mintha mindig is ismerte volna, mintha a születésük óta, vagy még előbbtől, összetartoznának, és ha itt van Jozef, őt nem sértheti semmi és senki. Vera feláll, imbolg az autóban, éppen kanyarodnak, majdnem vissza is esik, de Jozef elkapja a kezét.

„Üljél már le, kislányom!”, kiáltja az ápoló, és még valami csúnyát is mond, amit a mama szerint nem szabad, de Vera most ezzel sem törődik, lehuppan Jozef mellé.

„Köszönöm”, mondja Vera, és fogalma sincs, hogy honnan van erre mersze, mert miközben mozdul, az agya tiltakozik, de az ijedt, elcsigázott teste, nem engedelmeskedik, egyszerűen azt csinálja, amit ő akar.

„No, nézd már”, kiáltja valamelyik felnőtt, talán az ápoló, amikor meglátja, hogy Vera a fiú vállára hajtotta a fejét.